

Γιώργος Κυριακόπουλος

Στην αγγειοπλαστική μητρόπολη του Αιγαίου: Οι τσουκαλάδες και οι σταμνάδες της Σίφνου

Σύντομη περίληψη

Ένα μικρό νησί, η Σίφνος, κατάφερε με τα περισσότερα από 100 αγγειοπλαστεία της και την δυσανάλογα μεγάλη εποχιακή ή μόνιμη διασπορά των μαστόρων της να κυριαρχήσει στην αγγειοπλαστική του Αιγαίου και να επιβάλλει τις τεχνικές, το ρεπερτόριο και το λεξιλόγιό της σε ολόκληρο σχεδόν τον ελλαδικό χώρο. Δεν είναι τυχαίο που το επίθετο «Σιφνιός» αποτέλεσε συνώνυμο του «αγγειοπλάστης» και του «τσουκαλάς», ενώ «Σιφνέϊκος Γυαλός» είναι σε πολλά νησιά το τοπωνύμιο που περιγράφει κάποια παραλία με αγγειοπλαστική δραστηριότητα.

Με εμβληματικά προϊόντα της την στάμνα του νερού και το δίπυρο τσουκάλι, η Σίφνος αποτέλεσε σημείο αναφοράς της βιοτεχνικής παραγωγής χρηστικών κεραμικών επί δύο, τουλάχιστον, αιώνες.



Στην ομιλία θα αναλυθούν τα στοιχεία που συντέλεσαν στην ανάδειξη της Σίφνου σε «μητρόπολη» της κεραμικής του Αιγαίου. Με την βοήθεια ενός πλούσιου εποπτικού υλικού, αρχαικές φωτογραφίες και σημερινά βίντεο, θα εξεταστούν όλες οι φάσεις της παραγωγής μερικών πολύ γνωστών αγγείων και θα απαντηθούν ερωτήματα και απορίες.

Σύντομο βιογραφικό

Ο Γιώργος Κυριακόπουλος είναι συλλέκτης και ερευνητής της Νεώτερης Ελληνικής Κεραμικής.

Η συλλογή του αριθμεί περίπου 7.500 κεραμικά από όλο τον ελλαδικό χώρο, καθώς και των ελληνόφωνων αγγειοπλαστών εκτός Ελλάδος. Είναι ίσως η αντιπροσωπευτικότερη συλλογή ελληνικών λαϊκών κεραμικών, τόσο γεωγραφικά, όσο και ειδολογικά. Η συλλογή συμπληρώνεται από περισσότερα από 9.000 όστρακα από

τα περισσότερα γνωστά εργαστήρια ανά την Ελλάδα, που σήμερα έχουν εγκαταλειφθεί. Παράλληλα συνδυάζεται με ένα αρχείο 24.000 φωτογραφιών (σκευών, μαστόρων, υποδομών κλπ) του ίδιου του συλλέκτη και 2.000 περίπου αρχειακών φωτογραφιών τρίτων. Τέλος, ο ΓΚ συμπληρώνει μεθοδικά ένα αρχείο ονοματολογίας των αγγείων, όπου φιλοδοξεί να διασώσει τοπικές ονομασίες και ιδιωματισμούς σχετικούς με την χρήση ή την φόρμα.

Ο ΓΚ έχει δώσει από το 2009 έως σήμερα περισσότερες από 40 διαλέξεις σε πανεπιστήμια, αρχαιολογικές σχολές, μουσεία και ιδρύματα, ενώ από το 2016 έως το 2019 συνδιοργάνωσε με τον Alexandre Farnoux και την Μιμικά Γιαννοπούλου τρεις πολύ επιτυχημένους «Κύκλους Νεώτερης Κεραμικής» στην Γαλλική Σχολή Αθηνών, όπου κλήθηκαν να ανακοινώσουν την έρευνά τους περισσότεροι από 20 ερευνητές. Οι ομιλίες αυτών των Κύκλων καταγράφηκαν όλες και υπάρχουν ως πολύτιμο αρχείο έρευνας στην βιντεοθήκη της ΕΦΑ.

Στον συλλογικό τόμο “Ceramics, Cuisine and Culture”, Οξφόρδη, 2015, δημοσίευσε ένα άρθρο για τα κεραμικά μαγειρικά σκεύη του Αιγαίου στην σύγχρονη εποχή (1700-1950).

Το 2013 ίδρυσε μία σχετική Ομάδα στα κοινωνικά δίκτυα (Facebook: Potters and Pottery of Greece), η οποία είναι πολύ δραστήρια και αριθμεί σήμερα 6.000 μέλη.

Ο ΓΚ γεννήθηκε και ζει στην Αθήνα, σπούδασε νομικά και πολιτικές επιστήμες στην Αθήνα και το Λονδίνο και εργάζεται έκτοτε ως στέλεχος σε ιδιωτικές επιχειρήσεις. Το 2017 εξέδωσε ένα βιβλίο διηγημάτων («Η Τρισεγγονή της Αραπίνας και άλλες ιστορίες», Εστία) ενώ είναι υπό έκδοση το βιβλίο του «Η αρχαιολογία του χτες : Ερειπωμένα σπίτια και υποστατικά του Αιγαίου».

*11 Μαρτίου 2020, Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης,
στο πλαίσιο του κύκλου εκδηλώσεων «Τετάρτες στο Μουσείο» 2019-2020*